

מסורת הש"ס

(א) חלה פ"ג מ"ג (ב) חלה פ"ג (ג) חלה פ"ג (ד) חלה פ"ג (ה) חלה פ"ג (ו) חלה פ"ג (ז) חלה פ"ג (ח) חלה פ"ג (ט) חלה פ"ג (י) חלה פ"ג (יא) חלה פ"ג (יב) חלה פ"ג (יג) חלה פ"ג (יד) חלה פ"ג (טו) חלה פ"ג (טז) חלה פ"ג (יז) חלה פ"ג (יח) חלה פ"ג (יט) חלה פ"ג (כ) חלה פ"ג (כא) חלה פ"ג (כב) חלה פ"ג (כג) חלה פ"ג (כד) חלה פ"ג (כה) חלה פ"ג (כו) חלה פ"ג (כז) חלה פ"ג (כח) חלה פ"ג (כט) חלה פ"ג (ל) חלה פ"ג

מוסף רש"י

בעשה עד שלא נתבריא. חזון חלה הכל הוין אחר גלגולה משגלגל בה סוד חיסה וגלגול השמים הויה עדין דכתיב ערשיתים. אם עד שלא נתבריא נתגלגלה פטור (ויתרוי וקד.). ערשיתים כתיב בדי ערשבתם. וימנה להם מורה וחס נאמר להם כדי ערשיתים של עשבו חייב חלה, ומה עשת מדבר עומר לגלגלה. וסומך עשית האנים והסתכן עולה ומתפשט הויה לפורים שכן צננה רבעים ועוד מדיניות. שכן מ"ג עדים ומתפלל ביה כלאמריני כדכתיב וימנה פ"ה ילמד משתמפין (דף פג:) אפי' שלא פלין קדש שעת קבין ברי אפי' י"ח פקן קב ד' לויין קבן עובד כוכבים ע"כ עשית לויין מה הוה שעת לויין לפעוש לא ולשי לויין שכן י"ב פליט עשית ש"ח לויין לויין וחסה ביה צננה לויין וחסה ביה פליט הויה וחסה ביה מ"ג פליט עשה ביה מ"ג פליט (והם קהלא.)

רבינו גרשום

להקפיד בידו מעשר ותרומין משום כל על של כל הדור מן החיובין על החיוב: ור' יוסי ר' שמעון סבור מירוח העובד כוכבים פטור וגלגול עיטת הקדש דפטור כשהוא חולין או שהקדישה משגלגלה שנגלגלה היה כשהוא חולין חייבת בחלה: עד שלא נגלגלה הגזבר כשהוא חולין: ונשבעת חובתה פטורה. כשהוא שריא ארוא: היה להחייב: בחלה היה פטורה שהיתה ביד הגזבר: עד שלא נתבריא עובד: ודגלגול העובד כוכבים פטור: והא דר' יוסי ר' שמעון קתני ליה לר' הוה: ודגלגול עובד כוכבים דפטור כי הויך דקא פטר גבי מירוח עובד כוכבים: אבל ר' מאיר ר' יהודה. לפי ראשית ראשית מהתם ממירוח העובד כוכבים דכתיב ראשית גזגן ונתביב הורשית ערשיתים: מה היה חסו פטור אף גלגול: עובד כוכבים אינו פטור: יהא ריבוא דאחיהי בחלמא. בלויים א' דברי לה פטור א' לא: את תרומתו פטור א' לא: אסורה לורים ותרומה בחוצה לארץ אינה מרומת: דאין צריך להעלותה באחד ומהא אלא מותרת לורים: דאפי' תרומת ישראל בחוצה לארץ מדרבנן היא: לעולם קסבר דמירוח עובד כוכבים מני פטור הוא דאמר את תרומה בארץ אסורה ומרומת מדרבנן היא אסורה גזירה משום בעלי כוסין בני אדם עשירים שיקראין תרבה מעובדי כוכבים ומשיראל ואי אמת היא ודבין העובד כוכבים

גלגול הקדש. לענין חלה: **פוטרי**. מן החלה אם נתגלגלה עיסה ביד הקדש ואחר כך נפדיה: **ופדאסה** ד' **חייבה**. דציד הדיוט נתגלגלה: **שצנעה חובסה**. היינו גלגול: **פטור**. מן החלה הואיל וצחימות עובד כוכבים נתגלגלה: **ספק**. אם משנתגביר גלגלה או צחימות עובד כוכבים גלגלה: **חייב**. ללחומרלא חוליקן. והשטא מייבצי ליה ה' להאי דגלגולו עובד כוכבים פטור מאן קמני לה: **ואפי' ר"מ ורבי יהודה דמחייבי הכס**. גבי מירוח מיפטורי הכא: **הכס**. היינו טעמא ו' דמירוח עובד כוכבים אינו פוטרי משום דמרי' דגזגן ה' כתיבי דכתיב (דברים יג) לא תוכל לאכול צנעריך מעשר דגזגן וכתיב (שם יד) ואכלת לפני וגו' מעשר דגזגן וכתיב (שם יח) ראשית דגזגן לא תמלץ דיוגזגן ולא דיוגן הקדש ב' מירוח הקדש (ה) איתור להו תרי דגזגן למעט דיוגן עובד כוכבים הוה דיוגן עובד כוכבים מיעוט אחר מיעוט דמרי קרלי' ממועני ליה: ואין **מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות**. דיוגן עובד כוכבים דמיצי. ואי קשיא מאי חוית למרבי' לדיוגן עובד כוכבים רצי' א' להקדש תריץ מסתבדה א' עובד כוכבים הוה ליה לרבווי שכן נאכלת בלא פדיון כשל ישראל: **ראשית ראשית**. ראשית דגזגן (שם) ראשית ערשיתים (נמדבר טו) מה להלן מירוח עובד כוכבים לא פטר דמריבין לה ממייעוט אחר מיעוט אף גלגול עובד כוכבים אינו פטור: **שפריסי פטר חמור**. שפריסי זה לפדיון פטור חמור שגולג לו צחימות עובד כוכבי: וחלה. מעיסה שגלגלה צחימות עובד כוכבים: **הא רוממו אסורה**. דמירוחו אינו פטור כדמריבין לעיל ממייעוט אחר מיעוט: **חלה עובד כוכבים צארץ**. כלומר אפילו מתצווה הגדילה צארץ: **וסרוממו**. מתצווה חוזה לארץ דאפי' גבי ישראל לא הויה אלא מדרבנן: **הא סרוממו צארץ**. י' כלומר מכלל דמרוממו צארץ מדמעת דמירוח עובד כוכבים אינו פטור אע"ג דגלגולו פטור ממלה וקשיא לרצה דלמרי מאן דמחייב צתמורה מחייב חלה: **מדרבנן**. כלומר לגעול הא דקמני לגבי חלה

גלגול פטור הניך מנאי היא דפטרי לעיל [סו:] צמירות הוא י' דקמני (ט) לעיל מדוקא הא תרומתו אסורה מדרבנן הוי אסור: **גזירה משום בעלי כוסין**. עשירים שולוקחין צבואה י"ד ממחסימ ואי שרית ללוקח מן העובד כוכבים שלא ישאר דמירוח עובד כוכבים פטור אחי למימר נמי לוקח ממחר פטור. ל"א משום בעלי כוסין שיש להן קרקעות הרבה וחסים על רוב מעשרות ב"ו ויקנהו לעובדי כוכבים וימריחום עובדי כוכבים ומפקע ליה ממועסרי: א"ה

מעיקרא לרבות של שותפין ושמה כולוה ש"מ ואי"ת דהכל צעי מרי קרלי' חד לעובד כוכבים וחד להקדש וכן לגבי מירוח דפריסי צקוונטרס וכן צפרק שני דצכורות (דף ג:) לגבי אונאה צעי מרי י"א עמיתך חד למעוטי עובד כוכבים וחד למעוטי הקדש ובפ"ק דפקחים (דף ט:) וזסי ממועטין מחד לך של אחרים ושל גזוה וגבי מוקין נמי דרשינן צצ"ק (דף ל:) רעהו ולא עובד כוכבים והקדש וי"ל דכיון דגלין לן הכא גבי חלה דהקדש ועובד כוכבים שוין הוא הדין בכל דוכתא והא דמיציעיא לן מרי קרלי' גבי אונאה שאני התם דס"ד כיון דמוסיף חומש בהקדש כ"ש דאית ציה אונאה ואע"ג דהקדש שוה מנה שחילו על סוה פרוטה מחולל ויש ספרים דגרסי הכא חד כדי ערשיתים כדדרשינן צראשית הגז (חולין קה:) ולא גרסינן ולא עיטת עובד כוכבים וליגריסא וזו הקדש ועובד כוכבים ממד קרל' נפקא: **עו"ב"ד כוכבים שהפריש פטר חמור**. לכהן דכתנן צמסכת חלה פרק צתרא (מ"ח) אם נתערבה אותה של כהן אינה מדמעת ושרי אפי' לור כדמוכח צירושלמי (פ"ד חלה) דלמרי עלה הורה רבי אבהו בצצרה שהיא לריכה רוב אמר רבי יונה מלמד שהיא עולה צפחות (מאכלה) מנמאה ואינה נאסרת צבאחד ומאה' א"ר ועירי ממני' אמרה כן אפי' אחד צבחד דתניא ונאכלת עם הור על השולחן ושמשע ליה לפי המסקנא דלפילו אחד צבאחד שרי ושמה היכא דלוחה חלה שהיה של כהן ככה גדול שנתערב אין להקל כלאשכחן (צפה ג:) דג:) גבי את שדרכו [לימנות] דרבי עקיבא מוסיף אף ככרות של צעל הצית דחשביני ולא לעיל מירוח עובד כוכבים מסקינן הכי לחייבי מדרבנן ומדמעת צארץ ומיאה דלמרינן צריסי פרק שני דקדושין (דף מא:) תרומת עובד כוכבים מדמעת וחייבין עליה חומש ור"ש פטור וי"ל דהתם מדלוריימא פליגי א"נ אחומס הוא דפליגי ומודה דמדמעת ואם תאמר

אף צנות כותים נדות מעריסמן צו ציוס גזרו והיהיא צננות כותים מוקמינן צמס' נדה (דף נב:) כרבי מאיר דלמרי גירי אמת הן ומשום דלא דרשי אשה ואשה לרבות קטנה צת יוס אחד וי"ל דעל כרמיין אפי' למאן דלמרי גירי אריות הן אית ליה נמי היהיא גזירה דכולהו מנאי מודו צשמונה עשר דצבר ואע"ג

גלגול הקדש פוטרי (ה) דתנן א הקדישה עיסתה עד שלא גלגלה ופדאתה חייבת משגלגלה ופדאתה חייבת הקדישה עד שלא גלגלה וגלגלה הגזבר ואחר כך פדאתה פטורה שבשעת חובתה היתה פטורה בעי רבא גלגול עובד כוכבים מאי מיתנא תני' צ"ג שנתגביר פטור והיתה לו עיסה נעשה עד שלא נתגביר פטור משנתגביר חייב ספק חייב הוא מאן קתני לה דברי הכל היא ואפי' רבי מאיר ורבי יהודה דקמחייבי התם פטרי הכא התם הוא דכתיב (ה) דגזגן דגזגן יתירא הוי מיעוט אחר מיעוט ואין א מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות אפילו עובדי כוכבים אבל הכא תרי זימני ערשיתים כתיב חד ערשיתים ב' כדי ערשיתכם וחד ערשיתים ולא עיטת עובדי כוכבים (ו) ולא עיטת הקדש שרי דלמא רבי יוסי ורבי שמעון קתני לה דקא פטורי אבל רבי מאיר ורבי יהודה גמרי ראשית ראשית מהתם אמר רבא יהא רעוא (ו) דאחיהי בחילמא הדר אמר רבא מאן דאמר י מירוח העובד כוכבים פוטרי גלגול העובד כוכבים אינו פטור פוטרי חמור וזחלה כוכבים אינו פוטרי איתביה רב פפא לרבא ו' עובד כוכבים שהפריש פטר חמור וזחלה מודיעים אותו שהוא פטור וזחלתו נאכלת לורים ופטר חמור גזוו ועובד בו הא תרומתו אסורה והא היא תנא דאמר מירוח העובד כוכבים אינו פוטרי וגלגול עובד כוכבים פוטרי ועוד איתביה רבינא לרבא ו' חלת עובד כוכבים בארץ ותרומתו בחוצה לארץ מודיעין אותו שהוא פטור חלתו נאכלת לורים ותרומתו אינה מרמעת הא תרומתו בארץ אסורה ומרמעת והא היא תנא דאמר מירוח העובד כוכבים אינו פוטרי וגלגול העובד כוכבים פוטרי ומרובין גזירה משום בעלי כוסים א"י

ויזכר דכולהו צנמער [כתיבין] ופירוש הקונט' עיקר: **חד ערשיתים** וצא עיטת עובד כוכבים וחד ערשיתים ולא עיטת הקדש. לא דק דמעיקרא הוה ליה למעוטי עיטת הקדש דמסתבר טפי ואע"ג דממעטין נמי עיטת מעשר שני לר"מ צפ' כל עשה (פסחים דף תה.) וצפ' לולב הגזול (פסכה לה:) וזסי היינו משרי דהוי בעיטת הקדש דסבר ממוין גזוה הוא ומיחו קלת קשה דהתם מסיק משום דכתיב תרי זימני ערשיתים פירוש ועוד דרש ליה צפ' ראשית הגז (חולין דף קה:) לעיל מעיקמים פירוש כשעור עיטת מדבר ב"ו ומעריסותיהם דריש י"ו מדעבי לאוקומי

הוא (חולין קה:) ולא גרסינן ולא עיטת עובד כוכבים וליגריסא וזו הקדש ועובד כוכבים ממד קרל' נפקא: **עו"ב"ד כוכבים שהפריש פטר חמור**. לכהן דכתנן צמסכת חלה פרק צתרא (מ"ח) אם נתערבה אותה של כהן אינה מדמעת ושרי אפי' לור כדמוכח צירושלמי (פ"ד חלה) דלמרי עלה הורה רבי אבהו בצצרה שהיא לריכה רוב אמר רבי יונה מלמד שהיא עולה צפחות (מאכלה) מנמאה ואינה נאסרת צבאחד ומאה' א"ר ועירי ממני' אמרה כן אפי' אחד צבחד דתניא ונאכלת עם הור על השולחן ושמשע ליה לפי המסקנא דלפילו אחד צבאחד שרי ושמה היכא דלוחה חלה שהיה של כהן ככה גדול שנתערב אין להקל כלאשכחן (צפה ג:) דג:) גבי את שדרכו [לימנות] דרבי עקיבא מוסיף אף ככרות של צעל הצית דחשביני ולא לעיל מירוח עובד כוכבים מסקינן הכי לחייבי מדרבנן ומדמעת צארץ ומיאה דלמרינן צריסי פרק שני דקדושין (דף מא:) תרומת עובד כוכבים מדמעת וחייבין עליה חומש ור"ש פטור וי"ל דהתם מדלוריימא פליגי א"נ אחומס הוא דפליגי ומודה דמדמעת ואם תאמר

כלומר: (ו) רבי ליהדיקטי: (א) מסתברא דעובד: (ב) יחבת כלומר נמחק: (ג) הא דפרכי: (ד) תבואה מחמרי ישראל: (ה) מעשרות וקניהו ובזבזן קטן מקיים אותה לעובד כוכבים שהרי מירוח העובד כוכבים פטור למאן דאית ליה אפילו תבואת ישראל כתיב' לילול. תוס' אחרות: (ו) תבואת ומעריסותיהם דריש ל"ש: (ז) ורבא בעי ל'אוקמא: (ח) תרי מייעטי חד: (ט) חמור גופיה מותר לויא ליטנא דהפרישי קיי: מיהו י"ל הפריש כלומר שנתנו לכהן והכהן חייב לפדות כדראיתו בחוספתא הירודע בכהן שפידהו מותר ליתן. תרי"ח: (ס) כדברי ר'אבא:

רבי ישמעאל פרק שישי מנחות

אף צנות כותים נדות מעריסמן צו ציוס גזרו והיהיא צננות כותים מוקמינן צמס' נדה (דף נב:) כרבי מאיר דלמרי גירי אמת הן ומשום דלא דרשי אשה ואשה לרבות קטנה צת יוס אחד וי"ל דעל כרמיין אפי' למאן דלמרי גירי אריות הן אית ליה נמי היהיא גזירה דכולהו מנאי מודו צשמונה עשר דצבר ואע"ג

דצננות עובדי כוכבים לא גזרו מעריסמן אלא צת שלש דחויא לציאה כמו צמיקון עובד כוכבים צבן תשע שנים ויוס אחד כדאיתא צפרק אין מעמדין (ע"ז דף לה.) החמירו על כותים שלא יטמגין צתם משום דלמו קלת לישראל וניהגין צמלות צמקלת ולהכי מצינן שמי גזירות דלויין שות' ואפי' למאן דצעי למימר מעיקרא (ב) אין יוס אחד חשבינן שמי גזירות משום דלא הוו גזרו אעובדי כוכבים לא הוה ידעינן כותים לפי שאין הכותים אדוקים כעובדי כוכבים ואי הוו גזרו אכותים הוה אמינא משום דלמו לישראל חייסין לאיטמועי טפי והא דמוקי לה צנדה כר"מ משום סיפא דקמני הכותים מטמאים משצב מתמון כעליון לפי שהם צונעלי נדות והא דקאמר רבי יוסי צגנמ' (מה

צ"ג) נעשה היה והצטליה קודם לאמלא לאו משום דטעמינה משום נדות אלא משום דלא ליכוי כי חובל ואיטולולא אי הוו גזרי דליהוי טמאה ולא חויא ואי"ת ולר"מ היכי הוה מי"ח דצב הא צכל דוכתא הכי דינא ופילו מדלורייתא דהא רבי מאיר חייס למיעוטא וי"ל דמיעוטא דלא שמיס הוא והוי כמו מיעוטא דמיעוטא ולא חייס כ"מ: **דברתיב** דגזגן דגני' יתירא. פ"י צקוונטרס דמרי כתיבי מד צבאה אנכי ומד צשופטיס ונראה דאין לרין דמירוקן ויטכך הוי כמו דגני' ומשי' כמו מיעוט אחר מיעוט כדמוכח צפ' ראשית הגז (חולין קה.) דממעט רבי אילעאי שותפות מדכתיב לאךן ורצני מוקמינן ליה לצותפות עובד כוכבים וזכני אילעאי נפקא ליה מרלאשית דגזגן ורצני ראשית הפסיק הענין אלמא דלא לאו דלפסיק צראשית הוה אמינא דגזגן קאי אגז ספק דאפי' דלאו צדידיה כתיבי כל עכן דקראי אמרינן

ויזכר דכולהו צנמער [כתיבין] ופירוש הקונט' עיקר: **חד ערשיתים** וצא עיטת עובד כוכבים וחד ערשיתים ולא עיטת הקדש. לא דק דמעיקרא הוה ליה למעוטי עיטת הקדש דמסתבר טפי ואע"ג דממעטין נמי עיטת מעשר שני לר"מ צפ' כל עשה (פסחים דף תה.) וצפ' לולב הגזול (פסכה לה:) וזסי היינו משרי דהוי בעיטת הקדש דסבר ממוין גזוה הוא ומיחו קלת קשה דהתם מסיק משום דכתיב תרי זימני ערשיתים פירוש ועוד דרש ליה צפ' ראשית הגז (חולין דף קה:) לעיל מעיקמים פירוש כשעור עיטת מדבר ב"ו ומעריסותיהם דריש י"ו מדעבי לאוקומי

הוא (חולין קה:) ולא גרסינן ולא עיטת עובד כוכבים וליגריסא וזו הקדש ועובד כוכבים ממד קרל' נפקא: **עו"ב"ד כוכבים שהפריש פטר חמור**. לכהן דכתנן צמסכת חלה פרק צתרא (מ"ח) אם נתערבה אותה של כהן אינה מדמעת ושרי אפי' לור כדמוכח צירושלמי (פ"ד חלה) דלמרי עלה הורה רבי אבהו בצצרה שהיא לריכה רוב אמר רבי יונה מלמד שהיא עולה צפחות (מאכלה) מנמאה ואינה נאסרת צבאחד ומאה' א"ר ועירי ממני' אמרה כן אפי' אחד צבחד דתניא ונאכלת עם הור על השולחן ושמשע ליה לפי המסקנא דלפילו אחד צבאחד שרי ושמה היכא דלוחה חלה שהיה של כהן ככה גדול שנתערב אין להקל כלאשכחן (צפה ג:) דג:) גבי את שדרכו [לימנות] דרבי עקיבא מוסיף אף ככרות של צעל הצית דחשביני ולא לעיל מירוח עובד כוכבים מסקינן הכי לחייבי מדרבנן ומדמעת צארץ ומיאה דלמרינן צריסי פרק שני דקדושין (דף מא:) תרומת עובד כוכבים מדמעת וחייבין עליה חומש ור"ש פטור וי"ל דהתם מדלוריימא פליגי א"נ אחומס הוא דפליגי ומודה דמדמעת ואם תאמר

לכ"ב

כלומר: (ו) רבי ליהדיקטי: (א) מסתברא דעובד: (ב) יחבת כלומר נמחק: (ג) הא דפרכי: (ד) תבואה מחמרי ישראל: (ה) מעשרות וקניהו ובזבזן קטן מקיים אותה לעובד כוכבים שהרי מירוח העובד כוכבים פטור למאן דאית ליה אפילו תבואת ישראל כתיב' לילול. תוס' אחרות: (ו) תבואת ומעריסותיהם דריש ל"ש: (ז) ורבא בעי ל'אוקמא: (ח) תרי מייעטי חד: (ט) חמור גופיה מותר לויא ליטנא דהפרישי קיי: מיהו י"ל הפריש כלומר שנתנו לכהן והכהן חייב לפדות כדראיתו בחוספתא הירודע בכהן שפידהו מותר ליתן. תרי"ח: (ס) כדברי ר'אבא:

סו.

כד א מ"י פ"ח מהל' צבורים הלכו ו (פגמ עשין טז):

בה ב מ"י ט' חלה ו':
בד ג מ"י ט' חלה ט עוש' ע'
יד סימן ט' ספק ד':
בו ד מ"י פ"א מלכות ממונות הלכו יא עוש' ע' י"ד סימן ט' ספק ד':

בה ה מ"י פ"ב מהל' צבורים הלכו ח עוש' ע' י"ד סימן ט' ספק ט'
כז ו סימן ט' ספק א צבא"ס:

כזא ו מ"י פ"ו מהלכות צבורים הלכו י' עוש' ע' י"ד סימן ט' ספק ט'
כזב ו סימן ט' ספק א צבא"ס:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה חסם היינו יכו' מירוח הקדש פוטרי איתר' וי' הוה האי דיוגן עובד כוכבים: (ב) ר"ח מרבינו ר'י' והא דקמני מוקיא כ"ל' ויחבת לעיל נמחק:

שיטה מקובצת

[א] דגני דגני יתירי. ע"י פ"ה וא"ת ל"מ' דבדק השולח ישי קניו דאפי' ליה מרובך ולא ידן עובד כוכבים היכי מפיק ליה להכי הא איצטריכו כולוה לדרשות דהבא לחייב מירוח העובד כוכבים ולפטור מירוח הקדש ועוד חייב מאי אארינן התם אין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות כדאמר הכא לגבי מירוח עובד כוכבים וי"ל דהרוריהו נפקא שפיר מינה דאי למירוח לחייב אהא לכתוב קרא מירוחי ואי קנינן עובד כוכבים לחייב אהא לכתוב תבואתי אלא מרביבין דגני' שי"מ תוחי וגו' אין לומר התם [אין] מיעוט אחר מיעוט [אלא] לרבות קנין עובד כוכבים כי הכא גבי מירוח העובד כוכבים גבי מירוח העובד כוכבים מוקמינן ליה לצותפות הוא לרבות טפי מירוח העובד כוכבים לפי שגדל שלישי דר' ישראל וכן הוא דאמת דמ"ד מירוח העובד כוכבים פטור אפילו תבואת ישראל קאמר ר'אמר נמי מוכח בצבורות דאמר הלוקח טבלים ממורחין משעוין וזן שלו ומקשיב העולם אמאי משעוין את אמרינן תבואת וזקני' ולא הלוקח ואמר ר"ח הא דפרטינן לוקח היינו לאחר המירוח אבל לוקח קודם מירוח חייב כיון דנתמח' ביד ישראל אי"ת א"ר א"ר

התם בלוקחין ישראל מן העובד כוכבים קודם מירוח ואפי' היה חתם ודמחיתו מאן אילימא דמחיתוהו עובד כוכבים מירוח העובד כוכבים פטור אלא דמירוח העובד כוכבים דפטור אפילו תבואת ישראל ותימה מאי שנא מגלגול העובד כוכבים שנת ממשים בכל יום ודגלגול העובד כוכבים אינו פטור בעיטת ישראל וי"ל דהבא גבי מירוח חייב דיוגן ולא ידעין עובד כוכבים אבל התם כי חייב לגלוק' ולא דגלגול עובד כוכבים ערשיתים חייב וכיון דעיטה של ישראל הוא חייב בכל ענין בחלה: [ג] חייבת כדי ערשיתם וחד ערשיתים ומח' [ד] עובדי כוכבים וחד ערשיתים: [ה] ופדאתה קודם גלגול חייבת בחלה שהרי נתגלגל ביד הרוח והוא משגלגלה מעיקרשה ופדאתה חייבת כדרי' ליה מאן קמני לה לאחי דגלגול העובד: [ו] דהתם: [ז] טעמא דאמרי' דמירוח העובד: [ח] דגני' יתירי: [ט] דגנין הקדש חייבת בחלה שהרי נתגלגל משגלגלה מעיקרשה ופדאתה חייבת כדרי' ליה מאן קמני לה לאחי דגלגול העובד: [י] דהתם: [יא] טעמא דאמרי' דמירוח העובד: [יב] דגנין הקדש חייבת בחלה שהרי נתגלגל משגלגלה מעיקרשה ופדאתה חייבת כדרי' ליה מאן קמני לה לאחי דגלגול העובד: [יג] דהתם: [יד] טעמא דאמרי' דמירוח העובד: [טד] דגנין הקדש חייבת בחלה שהרי נתגלגל משגלגלה מעיקרשה ופדאתה חייבת כדרי' ליה מאן קמני לה לאחי דגלגול העובד: [טו] מעשרות וקניהו ובזבזן קטן מקיים אותה לעובד כוכבים שהרי מירוח העובד כוכבים פטור למאן דאית ליה אפילו תבואת ישראל כתיב' לילול. תוס' אחרות: [טז] תבואת ומעריסותיהם דריש ל"ש: [יז] ורבא בעי ל'אוקמא: [יח] תרי מייעטי חד: [יט] חמור גופיה מותר לויא ליטנא דהפרישי קיי: מיהו י"ל הפריש כלומר שנתנו לכהן והכהן חייב לפדות כדראיתו בחוספתא הירודע בכהן שפידהו מותר ליתן. תרי"ח: (ס) כדברי ר'אבא:

^[1] גראה דל"ל את תרומתו צארץ אסורה לריסי מדקמני דמירומה בחול' וכו' מדרבנן היא מכלל צבא"י אסורה לריסי

